

KORTSLUITING

Wolf Haas (1960, Maria Alm am Steinernen Meer). Voor zijn proza ontving hij in het verleden onder andere de Bremer Literatuurpreis, de Wilhelm Raabe-Literatuurpreis, de Jonathan Swift-Preis en vrij onlangs nog, in 2023, de Erich Kästner-Preis. Bekend werd hij echter met zijn negen 'Brenner' misdaadromans. Met *Kortsluiting* gooit hij hoge ogen bij zowel pers als lezers.

Wolf Haas woont in Wenen.

WOLF HAAS

KORTSLUITING

ROMAN

Vertaald uit het Duits door
Kris Lauwerys & Isabelle Schoepen

MERIDIAAN
UITGEVERS

2026

De vertalers ontvingen voor de vertaling van dit boek een projectbeurs van Literatuur Vlaanderen

 Bundesministerium
Wohnen, Kunst, Kultur,
Medien und Sport

Deze vertaling kwam mede tot stand dankzij een subsidie van het Oostenrijkse ministerie van wonen, kunst, cultuur, media en sport

Eerste druk, mei 2026

© 2025 Carl Hanser Verlag GmbH & Co. KG, München
© 2026 Nederlandse vertaling Kris Lauwerys en Isabelle Schoepen
Oorspronkelijke titel *Wackelkontakt*
Oorspronkelijke uitgave Hanser Verlag
Omslagontwerp Nanja Toebak
Omslagbeeld Büro Perndl
Foto van de auteur © Rainer Iglar
Typografie Wim ten Brinke
Drukkerij Wilco

ISBN 978 94 93305 78 6
NUR 302

www.meridiaanuitgevers.com

 @meridiaanuitgevers

 @meridiaanboeken

 Meridiaan Uitgevers

TDM (Text & Data Mining) is uitdrukkelijk niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij

OFF

FRANZ ESCHER zat nog steeds op de elektriciën te wachten, toen hij klaar was met de puzzel. Voor de zekerheid checkte hij of hij niet per ongeluk de bel had uitgezet. Omdat zijn garderobestang boven de intercom was gemonteerd en zijn jassen en mantels het rode controlelampje van de muteknop aan het zicht onttrokken, vergat hij soms dagenlang de bel weer aan te zetten. Als hem dat overkwam, vroeg hij zich telkens af of hij al vergeetachtig begon te worden. Maar met de intercom was alles in orde – Escher bevond zich gewoon in de gebruikelijke eeuwigdurende wachttoestand waarin je belandde als werklui niet kwamen opdagen.

Escher was niet bovenmatig ongeduldig van aard, maar hij hield er niet van als hij te weinig omhanden had en over zijn leven begon na te denken. Zijn brein ging zich dan bezighouden met overbodige dingen zoals de vraag of zijn leven anders was gelopen als hij een andere naam had gehad. Terwijl juist die naam hem meer dan dertig jaar geleden het verjaardagscadeau had opgeleverd dat hem voor de rest van zijn leven zou begeleiden.

Voor zijn negentiende verjaardag had hij een paar mensen uitgenodigd. Zijn beste vriend Andi, drie schoolkameraden, het stelletje uit de gehorige woning naast die van hem dat hij liever uitnodigde voor ze gingen zeu-

ren, alsook zijn medestudente Daniela en haar betoverende huisgenote. Escher was er trots op dat hij er bij het uitnodigen van Daniela in geslaagd was als het ware terloops tegen haar zwijgzame vriendin te zeggen dat zij ook best mocht komen als ze niets beters te doen had. Om haar was het hem eigenlijk te doen, maar met de terloops-truc verzachtte hij de smaad van een voorspelbare afwijzing.

Toen de introverte jonge vrouw daadwerkelijk haar opwachting maakte (in de loop van de avond vernam Escher dat ze Martine heette, met een e, omdat haar moeder een Française was), overhandigde ze de jarige een in zijdepapier gewikkeld cadeau.

Zoveel jaren later waren zijn herinneringen aan de situatie nog altijd scherper dan hem lief was. Hij had het pakje heel nauwgezet opengemaakt, zonder zich in de ogen van Martine te diskwalificeren als ongevoelige kinkel door het mooie papier aan stukken te scheuren, maar toch resoluut genoeg om een voldoende doortastende indruk op haar te maken. Tenslotte had hij het hele feest alleen ter wille van haar op touw gezet. Eschers aanpak van de eenvoudigste dingen van het leven was zo omslachtig dat zelfs het organiseren van een klein verjaardagsfeestje voor hem aanvoelde als 'op touw zetten'. En dat terwijl zijn beste vriend Andi hem had verzekerd dat die halve Française een oogje op hem had. 'Ze ziet je wel zitten,' waren Andi's woorden. Escher daarentegen schatte zijn kansen om later op de avond, dankzij een perfecte combinatie van alcohol en goede gesprekken, met die betoverende verschijning tussen de lakens te

kunnen kruipen op maximaal vijf procent.

Toen Escher het verjaardagscadeau met behulp van een stanleymes, waarvan het scherpe lemmet het plakband met chirurgische precisie en zonder het papier te beschadigen doorsneed, en met een zwierige maar niet al te torero-achtige beweging uit het geschenkpapier had bevrijd, grijnsde Andi hem enthousiast toe, waarbij zijn ijverig knikkende hoofd bemoedigende wenkbrauwsignalen uitzond. Voor Andi was nu het ultieme bewijs geleverd dat de bedeesde Martine een oogje had op Escher. Waarom zou ze anders zo'n leuk cadeau hebben bedacht? Ook voor de andere verjaardagsgasten was het zo klaar als een klontje. Tenslotte was niet alleen Martine de gratie in persoon. Ook Eschers krachtige postuur mocht er zijn, en de bijnaam 'Neanderthaler', die hij te danken had aan een te snelle groei, een prachtige en nauwelijks te beteugelen krullenbos en zijn hoge jukbeenderen, had hij al jaren niet meer horen vallen. Zelfs Eschers legendarische traagheid kon door wie zich op het kronkelige pad van de hormonale zienswijze bevond ten onrechte als diepzinnigheid en omzichtigheid worden gedeut.

'Een puzzel!' zei hij met een dwaze gezichtsuitdrukking, terwijl hij ongelovig naar het tevoorschijn gekomen cadeau staarde. Hij wist niet goed of hij zich voor de gek gehouden moest voelen. Hij was tenslotte geen klein kind meer, wat met deze negentiende verjaardag toch wel afdoende bewezen was. Maar hij liet niets merken. Hij slaagde erin om, in lijn met de algemene gedragscode voor het ontvangen van cadeaus, zijn uitroep

niet ontgoocheld te laten klinken, maar er een blij veraste toets aan te geven: ‘Een puzzel! Hey cool!’

Martine, die de neiging had zich plaatsvervangend te schamen, hoopte dat hij het snel door zou hebben, maar Escher was niet al te vlug van begrip. Hij zag de ontgoocheling in haar ogen, maar snapte het gewoon niet en zei dus voorzichtigheidshalve nog eens: ‘Cool! Een puzzel!’

Voor het overige was hij helemaal niet zo beperkt van geest. Integendeel. Op de universiteit nam hij deel aan elk theoretisch college en bij zijn docenten werd hij gevreesd als onverbiddelijke haarklover. Maar zodra hij belangstelling had voor een vrouw (decennia later kende hij het telefoonnummer van Martines woongroep nog altijd uit het hoofd) en hij zijn beste beentje wilde voorzetten, kelderde zijn IQ. Hij stond daar met de doos in zijn handen en snapte er niets van. Wat hem wel alarmeerde was de reactie van Andi, die hem met triomfantelijk, ja zelfs extatisch bliksemende ogen aankeek en daarbij als een welmenende kannibaal zijn tanden ontblootte. Maar uiteindelijk verloor Andi zijn geduld en zette hij zijn vriend op het goede spoor. Geërgerd door Eschers traagheid van begrip tikte hij met zijn wijsvinger op het deksel van de kartonnen doos, waar de prent op was afgebeeld die gelegd moest worden.

‘Escher!’ riep hij. ‘Dit is super – Escher!’

En eindelijk viel ook bij Escher het kwartje. Martine had zich inderdaad de moeite getroost om een op zijn naam afgestemd verjaardagscadeau mee te brengen. Een puzzel van Escher, de beroemde meester van het opti-

sche bedrog, en met name het kunstwerk waarbij twee handen op verbluffende wijze elkaar tekenen.

‘Dat is aardig van je,’ zei Escher. ‘Duizend stukjes! Waar heb je dat gevonden?’

Om zijn faux pas goed te maken, schudde hij de puzzel op de vloer uit en dwong hij zijn gasten om de puzzel met duizend stukjes gezamenlijk te leggen. Omdat het zijn verjaardag was, speelden ze mee, maar niemand was zo enthousiast als hij. Het feestmaal verpieterde tot een zelfbedieningsbuffet inclusief herhaalde aanmaningen van de gastheer om niet met vette vingers aan de puzzelstukjes te zitten. Escher ging zo op in het spel dat hij helemaal niet in de gaten had hoe de tijd verstreek en de eerste gasten na middernacht geeuwend afscheid namen. Op het laatst waren alleen nog Andi en Martine over, die samen met Escher tussen de puzzelstukjes over de vloer kropen.

Maar ook aan de laatste twee gasten besteedde Escher niet veel aandacht. Het ontging hem volkomen dat Martine, die zich op haar knieën over de steeds vollediger wordende fragmenten zo uitstreekte naar de her en der verspreid liggende stukjes dat haar sowieso onmiskenbare voordelige aspecten zich tussen de gift en de begiftigde wurmden. De manier waarop ze met de gratie van een roofvogel boven de puzzel in opbouw zweefde, zou alleen een volslagen naïeveling aan een yogaoefening hebben doen denken. Telkens weer raakte ze, in plaats van de getekende handen in wording, de levende, niet meer te lange maar inmiddels goed geproportioneerde vingers van de jarige aan, door hem een puzzel-

stukje toe te schuiven of het af te pakken. Maar het mocht niet baten. Escher had enkel nog belangstelling voor de puzzel. Twee handen die elkaar tekenden, een krankzinnig beeld dat met zijn stijgende alcoholconsumptie uitgroeide tot een metafysische ervaring.

Uiteindelijk droop Martine ontgoocheld af met Andi en Andi vroeg hem de volgende dag of het voor hun vriendschap een probleem was dat hij haar aan de haak had geslagen.

‘Nou ja,’ zei Escher sipjes. ‘Dat was eigenlijk niet het plan.’

Want net als de meeste mensen wilde ook hij niet zomaar de kans mislopen om zich onrechtvaardig behandeld te voelen.

Maar toen bedacht hij zich en schudde het hoofd: ‘Ach wat, ik ben blij voor jou,’ zei hij. ‘Stel je voor, vanochtend om halfacht had ik de puzzel klaar. Ik heb meteen de andere besteld.’

‘Welke andere?’

‘Die op de onderkant van de doos was afgebeeld. *De Toren van Babel*.’

De Toren van Babel bleef vervolgens jarenlang zijn favoriet, ondanks een groot aantal nieuwe aanwinsten, en werd eigenlijk pas afgelost door *De Madonna met de lange hals*.

Voor het wachten op de elektriciën had hij echter geen van zijn highlights verspild. Niet *De Madonna met de lange hals*, niet *De Begravenis van de graaf van Orgaz*, niet *Het Martelaarschap van de Tienduizend*, niet *De Onthoofding van Johannes de Doper* en al helemaal niet

Zelfportret in een bolle spiegel. Net als bij lievelingssongs moest je uitkijken dat de bekoring niet verloren ging door overmatige consumptie. Uitgerekend *De grote golf bij Kanagawa*, die hij niet zozeer geringschatte vanwege de wereldwijde verkitsching als wel vanwege het feit dat de puzzel maar vijfhonderd stukjes telde, lag afgewerkt op zijn parketvloer. Misschien was zijn greep in zijn verzameling ook onbewust gestuurd geweest door het feit dat *De grote golf* in zekere zin bij het bezoek van de elektricien paste, aangezien stroom in zijn land nog steeds grotendeels uit waterkracht werd opgewekt.

Maar nu was *De grote golf* af en was de elektricien er nog steeds niet. 'In de loop van de ochtend' – een concreter tijdstip voor het bezoek van haar collega had de dame aan de telefoon niet willen noemen. Dat betekende dus urenlang wachten, met de van minuut tot minuut toenemende angst dat je ten slotte voor niets had gewacht en de werkmans helemaal niet zou opdagen. Om niet nog ongeduldiger te worden, greep Escher naar het boek waar hij de avond ervoor in was begonnen.

Al geruime tijd las hij nog maar één soort boeken, maar dan wel met een passie die bijna niet onderdeed voor zijn puzzelverslaving. Boeken over de maffia. 'Ndrangheta, cosa nostra, camorra, hij verslond die boeken. Non-fictie, romans, historische studies, alles wat hij over het thema in handen kreeg slikte hij min of meer kritiekloos. Hij kende die beruchte families beter dan zijn eigen familie, die die benaming nauwelijks verdiende. De nieuwe roman speelde in Aspromonte en ging over een jonge crimineel van de nieuwe generatie, die door de politie

was overtuigd om kroongetuige te worden. Zevenentwintig hooggeplaatste leden van de 'ndrangheta belandden door zijn verklaringen voor jaren en decennia achter de tralies. De politie had beloofd om hem als tegenprestatie getuigenbescherming te bieden en hem een nieuwe identiteit in een vreemd land te verschaffen.

Het eerste hoofdstuk dat Escher voor het inslapen had gelezen was een schokkende opsomming van de gewelddaden waarover de kroongetuige een verklaring aflegde. Sinds het tweede hoofdstuk vreesde Escher voor het leven van de jonge gevangene. Hij heette Elio, maar omdat hij zo mooi kon zingen, werd hij in de kranten Luciano genoemd. Over vier dagen zou hij vrijkomen uit zijn zwaarbewaakte cel en zijn oude naam voor altijd afleggen. Hij zou een nieuw leven krijgen in Duitsland, dat was de deal. Dat was de beloning voor zijn verraad.

Maar hoe dichterbij zijn nieuwe leven kwam, des te meer raakte Elio ervan overtuigd dat ze hem kort voor zijn vrijlating zouden omleggen. Hoewel hij in de veiligste cel in de veiligste gevangenis van het land zat, was hij er vast van overtuigd dat hij geëxecuteerd zou worden. Hij wist hoe ze te werk gingen. Ze hadden overal hun mannetjes. Politie, gevangenis, justitie. Het was duidelijk dat ze hem uit wraak voor de zevenentwintig mafiabazen die hij had verraden wel moesten liquideren.

Zelfs de Duitse drugsdealer die de onderzoeksrechter bij hem in de cel had gezet zodat hij zijn toekomstige taal kon leren, vertrouwde Elio voor geen cent. Sven, de junk met de junkiestem, was de enige vriend die hij had. Dat sloot niet uit dat hij in het holst van de nacht zijn keel

kon doorsnijden. Sven beefde zo erg dat hij amper zijn lepel kon vasthouden, maar Elio in diens slaap een mes in zijn buik rammen, dat zou hij vast klaarspelen. Sinds Elio's ontslagdatum vastlag stond hij zichzelf enkel nog toe om in slaap te vallen als er niet de geringste twijfel bestond dat de slaappil zijn celgenoot in de diepste bajesdromen had doen wegzinken. En nooit viel Elio in een andere houding in slaap dan met zijn rechterhand geklemd om de tandenborstel waar hij een scheermesje aan had bevestigd en die hij overdag in de matras verstopte.

Dat Elio van de junk Duits kon leren, had de onderzoeksrechter hem verkocht als steun van staatswege en als een groot privilege. Waarschijnlijk was dat zelfs oprecht bedoeld. In de loop der jaren had de onderzoeksrechter het vertrouwen van de jonge kroongetuige gewonnen. Tot aan het proces had hij zo goed als alle wensen van Elio vervuld en alles wat zijn belangrijkste getuige maar wilde zijn cel in gesmokkeld. Eén keer had hij hem zelfs een foto laten zien van zijn oranje Laverda 750, die hij al bezat sinds de tijd dat hij student was in Rome. Op precies hetzelfde model was Elio's neef Dino bij een stoplicht afgeknald. De onderzoeksrechter had meer verstand van motoren dan Elio had gedacht. De jonge gedetineerde genoot van die amicale gesprekken die hem heel even al de rest deden vergeten. Maar zodra alle verklaringen van de kroongetuige door het gerecht waren geregistreerd, was de houding van de onderzoeksrechter veranderd. Hij kwam nog maar zelden op bezoek en gedroeg zich koeltjes tegenover de nutte-

loos geworden getuige. De afgelopen dagen was hij zelfs helemaal niet meer verschenen. Misschien is het beter voor Falcone als ik dood ben, dacht Elio.

Net zoals voetballers de naam van vroegere legenden krijgen, hadden de kranten zijn onderzoeksrechter naar de beroemde Siciliaanse maffiajager Falcone vernoemd. Eigenlijk waren het niet de kranten die hem die bijnaam hadden gegeven, maar de maffiabazen zelf, die eigenaar waren van die kranten. De vermeende eretitel was een onverholten dreigement. Al snel werd hij uitsluitend nog Falcone genoemd, naar de Siciliaanse volksheld die in het grote proces van Palermo honderden vonnissen had geveld, voordat Totò Riina hem in zijn Fiat Croma samen met zijn vrouw en drie lijfwachten de lucht in joeg.

Elio schrok op, omdat hij even was ingedommeld bij het nadenken over de redenen voor Falcones veranderde houding. Hij concentreerde zich weer op het boek dat hem moest helpen om wakker te blijven tot Sven luid genoeg snurkte. Het was een cadeau van Sven. Het was in het Duits, en Elio ontcijferde het pagina na pagina met behulp van een woordenboek dat Falcone hem had gebracht. Het ging over een man die Escher heette, net als een andere man die ook Escher heette. Escher wachtte al de hele ochtend op de elektricien. Bij zijn pogingen om nieuws te krijgen van het elektrobedrijf, was Escher niet verder gekomen dan de telefonische wachtrij. Terwijl hij luisterde naar het muziekje en zich begon in te stellen op de mogelijkheid dat hij voor de rest van zijn leven zo zou moeten zitten wachten, werd er eindelijk aangebeld.

‘Elektro Janko,’ sprak een man met een pet in de intercom.

Door de pet kon Escher op het camerabeeld niet veel van zijn gezicht zien. Hij zette de deur van zijn woning op een kier en wachtte op de bezoeker. Hoewel er een lift was, hoorde hij hem de trap op komen. Toen hij met gebogen hoofd bij de laatste treden aankwam, zag Escher dat op de blauwe pet in rood handschrift ‘Elektro’ en daaronder ‘Janko’ was geborduurd. Door de tekst over twee regels te verdelen was de grafische mogelijkheid benut om de gelijke eindletters van ‘Elektro’ en ‘Janko’ samen te voegen tot één grote ‘O’. In die grote cirkel was bovendien een bliksem getekend, waardoor de mishandelde letter volledig in het beeld werd opgezogen en het menselijke oog enkel nog in staat was om ‘Elektr Jank’ te lezen.

Misschien kwam het door dat mislukte petborduursel dat het gezicht daaronder zo harmonisch leek. De korte, donkere volle baard die een opvallend bleek gezicht omlijstte en de uitgesproken mooie donkere ogen die Escher ernstig aankeken deden hem denken aan de gezichten van de herders en de heiligen op sommige schilderijen die hij als puzzel had. Op gereserveerde en toch zelfbewuste toon zei de bezoeker: ‘Grüß Gott. Elektro Janko. Ik kom voor het stopcontact.’

Hij verspilde geen tijd aan de vraag of hij zijn schoenen moest uitdoen, deed dat gewoon en volgde Escher naar de keuken. Daar liet hij zich kort uitleggen wat het probleem was. Het stopcontact boven het aanrecht zat los. In de loop van de tijd was de keramische fitting ge-

barsten en ten slotte helemaal afgebrokkeld. Escher leefde al jaren met dat gevaarlijk uitzijnde provisorium en had steeds vaker een wee gevoel als hij de stekker eruit trok. En dat was juist het probleem. Verschillende keren per dag moest hij afwisselend de stekker van de waterkoker en die van de koffiemachine in het stopcontact steken, omdat er enkel die ene contactdoos was. Toen daar ook nog een irritant loszittend contact bij was gekomen, had hij eindelijk de elektricien gebeld.

‘Is dat eigenlijk gevaarlijk of ziet het er alleen maar zo crimineel uit?’ vroeg Escher.

De elektricien trok als antwoord alleen zijn wenkbrauwen een beetje op. Escher meende een zekere minachting in het woordeloze antwoord te lezen, alsof bij een klant met zo’n stopcontact elke uitleg overbodig was. Tegelijk wist Escher ook dat hij er maar al te sterk toe neigde zich geminacht te voelen, een oud zeer waar hij zichzelf voor minachtte. Daarom nam hij de elektricien tegen hem, Escher, in bescherming. Die was gewoon van het introverte type. Een bescheiden kerel. Zei niet veel, maar leverde puik werk. Ook de bewegingen waarmee hij zijn gereedschapstas opendeed waren sober en elegant. Escher voelde sympathie voor de man. Aan kletsmajors had hij altijd al een hekel gehad.

Toch was een werkman niet per se zwijgzaam, zoals Escher onlangs had moeten ondervinden. De dikke man die het onderhoud van de cv-ketel was komen doen had hem lastiggevallen met privéverhalen. Vrouw! Minnares! Hahahaha! Achteraf was de door zijn eigen geklets moe geworden volksredenaar vergeten het vuil mee te

nemen dat hij uit de cv-ketel had geschraapt. Escher had het roet dat in de emmer was achtergebleven zelf naar de vuilnisruimte moeten brengen. De elektricien was van een ander kaliber. Hij straalde een stille vakkundigheid uit. Zijn leeftijd was moeilijk in te schatten. Hij was jonger dan Escher, maar toch ook iemand die er al wat jaren op kon hebben zitten.

‘Waarschijnlijk heeft uw vrouwelijke collega die ik aan de lijn had het al tegen u gezegd,’ verbrak hij het zwijgen van de elektricien. ‘Ik heb niet alleen een nieuwe contactdoos nodig. Ik heb hier drie stopcontacten nodig in plaats van één.’

De elektricien knikte en vroeg Escher waar de zekeringkast hing, maar wees tegelijk al in de richting van de hal. Natuurlijk wist hij uit ervaring waar zekeringkasten zich normaal gesproken bevinden. Vermoedelijk had hij die al bij het binnenkomen meteen naast de deur zien hangen, boven de jassen die de intercom aan het oog onttrokken. Escher vroeg zich af waarom hij er dan toch nog naar vroeg. Misschien deed hij het uit een soort beleefdheid en vond hij het te invasief als hij meteen de weg wist in Eschers woning. Tenslotte was hij hier niet thuis. Nadat de elektricien de zekering in de hal had uitgezet, verwijderde hij de resten van het oude stopcontact en legde hij aan zijn klant uit dat een drievoudige contactdoos hier enkel boven op de pleisterlaag gemonteerd kon worden.

‘Fraai ziet dat er niet uit,’ zei de elektricien. ‘Maar anders moet u laten breken.’

‘Mij stoort dat niet,’ zei Escher. ‘Alleen dat loszittende

contact stoort me. En dat ik telkens de stekkers moet omwisselen. Ofwel zit de stekker van de waterkoker in het stopcontact ofwel die van de espressomachine. En een mens heeft altijd precies nodig wat net niet is aangesloten. En een broodrooster heb ik trouwens ook nog!

De elektricien knikte en ging aan het werk.

Om hem in alle rust te laten werken, ging Escher naar de woonkamer, maar liet de deur naar de keuken open. Op de vloer lag *De grote golf bij Kanagawa* van Katsushika Hokusai. Die prent maakte hem agressief. Hij had ooit zelfs het boek *Waves. A very short introduction* in het Engels bestudeerd. Sindsdien begreep hij veel van golven maar nog altijd niets van het kunstwerk. De frustratie dat hij het nooit zou begrijpen, omdat het uit een andere wereld kwam, keerde zich in Eschers binnenste tegen het werk zelf. Terwijl hij *De golf* weer in de doos deed, hoorde hij uit de kamer ernaast dat de elektricien een telefoontje kreeg. Zijn mobieltje rinkelde niet, er klonk muziek die als beltoon was gedownload. Nog voor Escher de song kon herkennen, had de elektricien al opgenomen. Hij zei alleen maar: 'Ja, oké, is goed. Begrepen. Tot straks.'

Toen was het weer stil. Escher ging op de bank liggen en las verder op de plek waar hij was onderbroken door de komst van de elektricien.

Om middernacht bedacht Elio dat het tot zijn vrijlating nu nog maar drie dagen was. Sven sliep diep maar nog niet diep genoeg. Even na tweeën, toen Elio eindelijk aan de slaap wilde toegeven, hoorde hij voetstappen op de gang. Hij verstijfde, alsof hij het schijndoodmedi-

cijn had geslikt waarvoor de onderzoeksrechter grote belangstelling had getoond, het middeltje waarmee de *capo dei capi* uit de zwaarst bewaakte gevangenis van het land was ontsnapt. Het ontgrendelen van de metalen deur maakte zo'n herrie dat het volkomen ongehoorzaam was dat Sven onverstoord doorsnurkte. Elio's rechterhand klemde zich om de tandenborstel waar het scheermesje aan was vastgesmolten. Een man, van wie het gezicht volledig verstopt zat onder een integraalhelm, kwam de cel binnen.

De junk snurkte.

Elio probeerde te doen alsof hij sliep, maar hij was te verlamd om ook maar één keer diep adem te kunnen halen.

De nachtelijke bezoeker kwam langzaam dichterbij en bleef voor zijn brits staan. Zijn witte astronautenhoofd boog zich in het donker over Elio's gezicht.

'Wakker worden, Elio,' fluisterde de helm. 'Ik ben het.'

Elio kromp ineen. Hij herkende de stem meteen. Wat deed de onderzoeksrechter in het holst van de nacht in zijn cel?

'Falcone?' In normale omstandigheden zou Elio het nooit hebben gewaagd om de onderzoeksrechter Falcone te noemen. 'Wat doet u hier?'

Falcone had al een week eerder afscheid van hem genomen en hem gezegd op welke manier precies hij zou vrijkomen om aan zijn nieuwe leven onder een andere naam te beginnen. Wat Elio niet kon weten: ook die foute vrijlatingsdatum maakte deel uit van de veiligheidsmaatregelen voor de kroongetuige. Net als Elio's zelf-

moord, die de bewakers vannacht al hadden gemeld.

Onder zijn arm hield Falcone een tweede motorhelm.
'Opzetten.'

Falcone had er tegenover de enkele ingewijden op gestaan om de kleine Elio, op wie hij in de loop der maanden en jaren erg gesteld was geraakt, zelf met de motor naar het station in Lamezia te brengen. Absoluut niemand mocht op de hoogte zijn van het exacte tijdstip. Falcone wist dat hij de getuige alleen op die manier levend uit de gevangenis kon smokkelen.

Met de helm in zijn hand volgde Elio de onderzoeksrechter, de cel uit en de gevangenispoort door. Voor de poort stond de oranje Laverda 750 van Falcone. Pas toen hij de straat onder zijn schoenen en de nachtlucht op zijn huid voelde, kon hij geloven dat het geen droom was.

'Waar rijden we heen?' vroeg hij aan de onderzoeksrechter, terwijl hij de helm opzette.

'Eerst naar het kerkhof,' zei Falcone zonder zich om te draaien naar Elio, die achter hem op de motor klom. Hij trapte de motor aan. Het verbaasde Elio dat de Laverda niet ontplofte. Niemand had een springlading verstopt en de motor bromde goedmoedig. Hoewel de rechter zacht en geroutineerd startte en niet overdreven snel reed, klampte Elio zich angstig vast. Na de jaren in de gevangenis zou zelfs de snelheid van een Vespa te veel voor hem zijn geweest.

Op het kerkhof liepen ze naar een klein graf. Falcone belichtte met zijn zaklamp de weg en richtte de lamp vervolgens op de inscriptie op de grafsteen: